

Острів скарбів (переказ з цитатами)

Роберт Луїс Стівенсон

Переказ:

Із самого початку оповіді автор роману залишає читачеві надію на нові пригоди: головний герой Джим Хокінс докладно розповідає сусідам про події, але прихованим залишається розташування острова, де ще зберігаються невивезені скарби.

Події починають розгортатися з появою старого "морського вовка" у заїзді "Адмірал Бенбов", де він і оселився у батьків головного героя Джима Хокінса. Ніхто не знає його імені, лише відомо, що він — капітан у минулому, та ще й із крутим норовом.

Цитата:

То був високий, міцний, огрядний чоловік з брунатним обличчям. Над коміром його заяложеної синьої куртки стирчала просмолена косичка. Руки в нього були зашкарублі і пошрамовані, з чорними поламаними нігтями, а рубець на щоці мав неприємний блідо-багровий відтінок. Пригадую, як він, стиха посвистуючи, оглянув бухту, а тоді раптом загорлав давню моряцьку пісню, яку так часто ми чули від нього після:

П'ятнадцять хлопців на скриню мерця.

Йо-го-го, ще й пляшечка рому!"

Переказ:

Єдине, чого боявся капітан і пильнував появу однієї людини — одноногого моряка. До цього капітан залучив і юного Джима Хокінса.

Відвідувачі заїзду захоплювалися розповідями капітана, від яких зупиняється подих.

Цитата:

Жахливі то були розповіді: про шибениці, про ходіння по дощці¹, про шторми на морі, про острови Тортугас, про розбійницький розгул і розбійницькі пристанища в Іспанському морі². З його слів впливало, що він прожив усе життя серед найзапекліших розбишак, які будь-коли виходили в море. А брутальна мова, що нею капітан викладав ці свої розповіді, лякала наш простодушний сільський люд не менше, ніж злочини, які він змальовував.

Переказ:

Сплачувати за проживання капітан не хотів, вигнати його з помешкання батьки Джима побоювалися.

Сумирне життя селища сколихнуло відвідування капітана його знайомим на прізвисько Чорний Пес. Між двома моряками відбувається сутичка, у результаті якої поранено Чорного Пса, а капітан знепритомнів від серцевого нападу. Доктор Лівсі рятує "морського вовка", але незабаром капітан одержує від сліпого жебрака чорну позначку і від хвилювання вмирає.

Після смерті капітана залишається його спадок — скриня, з якої мати Джима хоче взяти гроші, які сім'ї заборгував пожилець. Під час підрахунку грошей з'явився сліпець,

що приносив капітанові чорну мітку.

Зі страху, що "осяче гніздо" товаришів капітана увірветься до помешкання, син і мати кидають оселю.

Щоб зрівняти рахунок заборгованих грошей, Джим захопив із сундука капітана цераґаний3 пакет. У ньому і знаходилася карта Острову Скарбів.

Пірати обшуковують скриню, але не знаходять рукописів капітана Флінта і відступають. Джим передає пакет лікарю Лівсі та сквайру Трелоні. Усіх охоплює бажання вирушити в експедицію за скарбами капітана Флінга.

Товариші покинули рідні місця, у Брістолі придбали корабель "Еспаньйолу", набрали команду моряків і вирушили у подорож.

На кораблі коком взяли каліку — одноногого Сілвера, який спершу здавався простодушною людиною.

Випадково Джим дізнається багато нового як із життя померлого капітана Флінта, так і про змову піратів, що опинилися в команді "Еспаньйоли".

Сидячи в діжці з-під яблук, Джим чує розповідь Сілвера і його улещування матросів пристати на бік повстанців.

Цитата:

— Ні, не я, — казав Сілвер. — Флінт був капітаном. А я був за старшого матроса, це через свою дерев'янку. Ноги я збувся у тій самій баталії, де старий П'ю збувся своїх баньок. Мені відтяв ногу вчений хірург з коледжу, напханий латиною та всякою такою всячиною. Але його теж опісля повісили в Корсо-Касле, як собаку, сохнути на сонці разом з іншими... То були Робертові люди, і все спричинилося тим, що вони міняли назви своїх суден — то воно тобі "Королівська фортуна", то якимось інакше зветься. А по-моєму, як судю охрестили, так його й треба завше звати. Ми не міняли назви "Кассандри", і вона щасливо довезла нас усіх з Малабару після того, як Інгленд захопив віце-короля Індії. Так само було й зі старим "Моржем" Флінтовим, що весь просяк кров'ю і мало не тонував од золота.

Переказ:

Моряки-пірати готові приступити до справи: взяти владу і керівництво на кораблі, хоча Сілвер вважає за доцільне почекати, коли за них все зробить чинне керівництво експедицією.

Цитата:

— Коли, хай йому чорт! — зірвався Сілвер. — Ну та гаразд якщо хочеш знати, я тобі скажу. Якогога пізніше, ось коли!

Ми маємо першорядного моряка капітана Смоллета що веде судно, куди нам треба. Маємо сквайра й лікаря з картою, тільки де ця карта, я не знаю. Та й ти теж не знаєш. Так от, нехай сквайр і лікар-знайдуть скарби й допоможуть нам перенести їх на судно, хай їм чорт! А тоді побачимо. Коли б я був певен у таких собачих дітях, як ви, я дозволив би капітанові Смоллету провезти нас ще й пів зворотного шляху, і тільки тоді почав би діяти.

Переказ:

Коли Джим розповідав Смоллету, Лівсі і Трелоні про почуту змову, капітан пропонує зачекати нагоди, щоб першими напасти на піратів, бо за приблизними підрахунками, на боці Сілвера може бути 19 чоловік.

Частина матросів із Сілвером висаджується на острові, непомітно на берег за ними пробирається і Джим Хокінс, який зустрічає на безлюдному острові "робінзона".

Цитата:

Він уже причаївся за іншим деревом і стежив за мною. Побачивши, що я прямую в його бік, він вийшов з-за стовбура і ступив крок до мене. Потім завагався, трохи позадував і враз бухнув навколішки й благальне простяг вперед руки, чим страшенно мене здивував і вразив.

Я знову зупинився.

— Хто ви такий? — запитав я.

— Бен Ган, — відповів він хрипким і скреготливим голосом, що нагадував іржавий замок. — Я бідолашний Бен Ган. Я вже три роки не балакав з жодною християнською душею.

Тепер я побачив, що він був такої ж білої раси, як і я, і навіть мав досить приємні риси обличчя. Тільки шкіра його так засмалилась на сонці, що аж губи в нього почорніли, а ясні очі надзвичайно гостро проступали на темному обличчі. Він був обідранцем з обідранців. Одяг його складався з парусиногового лахміття та решток матроської роби; це руб'я трималося купи завдяки цілій системі всіляких застібок, мідних гудзиків, паличок і петель з просмоленого мотузка. Єдиною тривкою річчю з усього його обладунку був черес з мідною пряжкою.

Переказ:

Від нього Джим Хокінс дізнається про піратське минуле острів'янина, пов'язане з Флінтом, Сілвером, а також про бажання Бен Гана повернутися до благочестя і покінчити з піратством, опинитися на материку серед людей.

Цитата:

Я був матросом у Флінта, коли він закопував скарби — він і ще шестеро здорових моряків. Вони пробули на березі майже тиждень, а ми залишалися на старому "Моржі". Аж це одного дня почули ми сигнал з берега й тоді побачили шлюпку, в якій сидів сам-один Флінт, і голова в нього була зав'язана синім шарфом. Сонце саме сходило, і Флінт був блідий, як смерть. Але він був живий, а решта шестеро були вбиті... Вбиті й закопані на острові. Як він упорав їх, ніхто з нас на судні так і не дізнався. Чи в них там була бійка, чи вбивство, чи нагла смерть, та він один здолав шістьох!.. Біллі Боне був тоді за штурмана, а Довгий Джон за старшого матроса. І вони спитали його, де сховано скарби. "Чого ж, сказав він їм, — можете зійти на берег, коли хочете, і пошукати, де вони. Але, хай мене грім поб'є, коли судно чекатиме на вас!". Отак він їм сказав, той Флінт. А за три роки я вже плавав на іншому судні. І знову ми побачили цей острів. "Хлопці, — кажу я, — тут Флінт закопав свої скарби. Пристаньмо до берега та пошукаймо їх". Капітанові це не сподобалося, але всі матроси були за мною, і ми зійшли на берег. Дванадцять днів ми шукали, і з кожним днем вони дивились на мене

все лютіше, а тоді одного ранку всі матроси вернулися на судно. А мені сказали: "Ти, Бенджаміне, залишайся тут. Ось тобі мушкет, лопата й кайло... Залишайся собі й шукай Флінтові гроші.

Переказ:

А невдовзі почалася атака піратами капітанської команди.

Джим повертається на корабель, де поранений пірат Гендс допомагає хлопцю посадити корабель на міль, а сам здійснює напад на Джима, який, захищаючись, вбиває пірата.

Повернувшись на острів, Джим опиняється у ворожому таборі, де юнакові загрожує смерть.

Від піратів, що захопили Джима, він дізнається, що команда доктора начебто пішла на мирову з піратами, але не враховує самого Джима у своїх лавах, та юнак не вірить у слова піратів.

Цитата:

— Гаразд! — почав тоді я. — Я не такий дурний і добре знаю, що мене чекає. Та хай буде, що буде — мені все одно! Відколи я спіткався з вами, смерть мені не дивина. Але ось що я вам скажу, — мовив я, чимдалі більше збуджуючись. — По-перше, становище, ваше погане: шхуну ви втратили, скарб втратили, людей своїх втратили. Вся ваша справа пропадає. І коли ви хочете знати, хто все це спричинив, то знайте: це я і ніхто інший; Я сидів у діжці з-під яблук того вечора, коли ми побачили землю, і я підслухав вас, Джоне, і тебе, Діку Джонсоне, і Гендса, що лежить тепер на дні моря, і не минуло й години, як я усе до слова переповів своїм друзям. А щодо шхуни, то це я перетяв якірну линву, це я вбив тих, кого ви залишили на борту, і це я відвів шхуну туди, де вам її ніколи не знайти. Ви пошилися в дурні, бо від самого початку всі ниточки сходилися в моїх руках, і я боюсь вас, як торішнього снігу. Хочете — вбийте мене, хочете — лишіть живим, воля ваша. Але якщо ви залишите мене живим, то я забуду все минуле, і коли вас притягнуть до суду за піратство, спробую вам допомогти. Тож це ви маєте робити вибір. З моєї смерті вам ніякої вигоди. А якщо ви залишите мене живим, то я допоможу вам врятуватись від шибениці.

Я замовк, бо — не критиму від вас — хвилювання перехопило мені дух. На мій подив, пірати навіть не ворухнулись і тільки вирячились на мене, мов ті барани. Не давши їм часу отямитись, я повів далі:

— І ще, містере Сілвере, — сказав я, — ви, сподіваюся, кращий за інших у цій компанії. Тож у разі моєї смерті, прошу, розкажіть докторові все, як було.

— Матиму це на увазі, — відказав Сілвер таким чудним тоном, що я ну ніяк не міг второпати, чи глузує він з мене, чи йому таки сподобалась моя сміливість.

Переказ:

Пірати вирішили порадитися, що робити із Джимом, бо Сілвер став на захист юнака.

Коли Джим і Сілвер залишились наодинці, Джим пообіцяв Сілверові допомогу як свідок на суді, що врятує пірата від смерті.

Для Сілвера і всіх піратів було загадкою, чому Лівсі віддав їм карту скарбів, коли ж вони знайшли місце, то побачили, що скарб уже викопано, тоді стали зрозумілі дії доктора.

Напівбожевільний острів'янин Бен Ган знайшов і викопав скарби ще раніше, ніж "Еспаньйола" підійшла до берегів острова, а потім розповів Лівсі про пережахані дорожності.

Команда капітана і лікаря разом із Джимом змогли випередити піратів, повернувшись із частиною скарбів Флінта на корабель, схований у Північній бухті.

Сілвер останнім часом допомагав Джимові та його друзям.

Цитата:

Кожен із нас одержав свою частку скарбу й скористався нею — розумно чи по-дурному — на власний розсуд. Капітан Смоллет облишив морську службу. Грей не тільки зберіг гроші, а й, проїнявшись раптом бажанням підвестись ужитті, серйозно заходився вивчати морську справу; тепер він штурман і співвласник одного добре впорядкованого корабля, у нього є дружина й діти. Що ж до Бена, то цей, одержавши свою тисячу фунтів, витратив її чи розтринькав за три тижні, або, точніше, за дев'ятнадцять днів, бо на двадцятий прийшов до нас без шеляга. Довелося йому обійняти посаду брамника у сквайровім парку, чого він був якраз і побоювався. Він і досі живий, і дуже приятелює, а часом і свариться з місцевими хлопцями, а в неділі та свят, а чудово співає в церковному хорі.

Про Сілвера ми більше нічого не чули. Цей клятий одноногий моряк нарешті зник з мого життя. Мабуть, він розшукав свою чорношкіру жінку й живе десь у достатках разом з нею та своїм папугою Капітаном Флінтом. Принаймні я сподіваюся, що це саме так, бо навряд чи йому суджено розкошувати на тім світі.

Решта скарбів — бруски срібла і зброя все ще лежать там, де Флінт закопав їх — і, коли хочете знати мою думку, їм там і місце. А мене вже ні волами, ні арканом на заманиш удруге на оцей клятий острів. Я й досі прокидаюся від жаху, коли вві сні чую грізний гуркіт прибою біля його похмурих скель і пронизливий голос Капітана Флінта, що вигукує без кінця:

— Піастри! Піастри! Піастри!

[1] Ходіння по дошці — смертна кара у піратів: засуджений з зав'язаними очима примушений іти дошкою, перекинутою через борт, доки не упаде у воду.

[2] Іспанське море — давніша назва моря над північним узбережжям Південної Америки.

[3] Цератяний — клейончатий.

Переклад Ю. Корецького

Коментар

Романтикою подорожей, напруженою інтелектуальних, душевних і фізичних сил наповнений роман "Острів скарбів".

Як і в романі Жуль Верн "П'ятнадцятирічний капітан", передумовою перемоги у небезпечній подорожі є вірність юного героя своїм друзям, готовність прийти їм на

допомогу в найскрутнішу хвилину на противагу підступності та безчестю піратів.